

krótką, przeżywalismy chwile obawy czy nie będzie przeprowadzona rewizja wśród pasażerów. Ukryliśmy broń w ubikacji. Niektórzy pasażerowie zaczęli wyrzucać z okien wagonów jedzenie. Jednak kolejki nie zatrzymano i szczęśliwie przybyliśmy na punkt zborny. Tu należy wspomnieć, że Niemcy zachowywali się bardzo brutalnie wobec jeńców i okolicznej ludności, przynoszącej wodę i żywność dla jeńców.

Niektórzy z mieszkańców odbywali wąskotorówką pierwszą część swojej podróży do obozu. W Rawie Mazowieckiej było kilkanaście łapanek i wywozek na roboty do Niemiec. Wszystkie odbywały się w pierwszym etapie kolejką do Rogowa a później koleją normalnotorową do obozu przejściowego w Częstochowie.

Relacja Stanisława Pietrzaka (wówczas ogrodnika w folwarku Kazimierza Frydrychsa w Boguszycach) pokazuje także codzienną rolę kolejki: *Za Niemców można było kupić gazetę w wagonie pocztowym. Dziedzic wysyłał mnie po*

Pociąg mieszany na przystanku Rogów Osobowy w czasie okupacji. Na ścianie człolowej pierwszego wagonu za parowozem widać fragment napisu „Deutsch”, którym tymczasowo oznaczono tabor po 1939 r. Po lewej widoczna wieża wodna, w oddali za pociągiem dach budynku stacji normalnotorowej. Fot. ze zbiorów C. Beckera.

530 h Rogów - Biała Rawska (Schmalspurbahn)				Alle Züge 2. S. Kl.						
	5	1	3	Km	Zug Nr	OED Warschau	Zug Nr		2	7
		11 00	19 25	0,0	ab	Rogów 530		an	9 03	18 20
		11 23	20 08	7,4	ab	Jezów		an	8 41	17 58
		11 31	20 16	10,3		Białynin			8 32	17 49
		11 59	20 23	16,3		Gluchów			8 16	17 33
		11 57	20 42	19,5		Ziata			8 06	17 23
		12 21	21 06	26,4		Boguszyce			7 42	16 59
	4 45	13 00	21 15	29,7		Rawo Maz.			7 35	16 52
	5 00	13 15	an	34,4		Konopnica			7 00	16 17
	5 15	13 30		40,4		Rogów			6 44	16 01
	5 20	13 35		42 0		Annosław			6 39	15 56
	5 27	13 42		44,9		Pagów			6 32	15 49
	5 38	13 53		48,7	an	Biała Rawska		ab	6 20	15 37

Rozkład jazdy z 1944 r.

nią na popołudniowy pociąg. Z majątku odbierano buraki cukrowe wagonami węglarkami. Szły one do cukrowni Dobrzelin koło Łowicza.

W czasie II wojny światowej ruch pasażerski ograniczono do jednej pary pociągów Rogów - Biała - Rogów, obsługiwanej jednym składem (obiegim). W roku 1942, w ramach tego samego obiegu, dodano drugą parę pociągów, która w drodze z Rogowa do Białej miała około ośmiogodzinny postój nocny w Rawie. W 1940 r. pomiędzy Regnowem i Pagowem otwarto nowy przystanek osobowy Annosław, zlikwidowano natomiast ładownię w Białyninie, pozostawiając tam jedynie przystanek osobowy.

O jedynych w czasie wojny zniszczeniach kolejki opowiada kolejna relacja świadka - Mariana Golizdy - późniejszego dyżurnego ruchu na stacjach w Rogowie, Rawie Maz. i Białej Rawskiej: *Pod koniec wojny wojska radzieckie, by skrócić sobie drogę, jeździły czołgami po torowisku kolejki w Rawie pomiędzy ulicami Mszczonowską a Jeżowską. Gdy przyjechałem do miasta po wojnie, znalazłem zatrudnienie na kolejce. Odkopywaliśmy tor patentowy wbity w ziemię przez radzieckie czołgi. Było to jedyne większe zniszczenie na linii. Kolejkę udało się uruchomić stosunkowo szybko.*

Wojska radzieckie zdobyły powiat rawski w połowie stycznia 1945 r.

Pociąg mieszany na stacji Biała Rawska w okresie okupacji. Zdjęcie ze zbiorów J. Doleckiego.